

LÄNSSTYRELSEN

Göteborgs och Bohus län

Planeringsavdelningen

Länsantikvarien

A. F. A.
Mölnadal Vg

BESLUT

1

1986-12-15

11.392-625-85

delgivningskvitto

Mölnadals kommun

✓ 87-04-30 beslöt

lista nr .....

Lagakraftbevis utfärdat 87-04-30
Införes i registret över byggnadsminnen
AA
KorByggnadsminnesförklaring av kvarnbyggnad vid fall nr 24 i Mölnadals kvarnby, Kvarnhjulet 1, Mölnadals kommun

I samband med att stadsplanen för Kvarnbyn utarbetades, påpekades vid flera tillfällen den kulturhistoriska betydelse som kvarn nr 24 hade såsom den enda bevarade av många vid fallen i Kvarnbyn. När riksantikvarieämbetet genom beslut den 29 juni 1984 gav bidrag till restaureringen av byggnaden angavs som villkor att byggnaden skulle bli byggnadsminne. Länsantikvarien väckte därför den 12 februari 1985 fråga om byggnadsminnesförklaring och utarbetade förslag till skyddsföreskrifter. På ägarens vägnar, Mölnadals kommun, accepterade Mölnadals kommunstyrelse genom beslut den 6 maj 1986 byggnadsminnesförklaring med dessa skyddsföreskrifter.

Länsstyrelsen har utarbetat en rapport över kvarnarna i Kvarnby. En preliminär version bifogas.

I Mölnadalsån har sedan medeltiden funnits kvarnar i de olika fallen. Kvarnarna har under skilda tider förutom som mjölkvarnar utnyttjats för en mängd olika ändamål. Så småningom utvecklades den industri som ännu dominerar området från dessa tidiga anläggningar. Förutom mjölkvarnar fanns här bresiljekvarnar, klädesstampar, oljeslagerier, pappersbruk, sockerbruk, sågkvarnar och textilindustrier. Den enda mjölkvarnen som finns kvar är kvarnen vid fall nr 24. Den är visserligen endast exteriört bibehållen, men bevarar i sig åtskilliga århundradens tradition. Den byggdes i tegel 1858, den första i detta material i Kvarnbyn. Den hade föregåtts av en kvarn i trä. Tegelkvarnen uppfördes i rött tegel i två våningar och en vindsvåning. Den användes som kvarn till 1881, då den kom att användas som kraftcentral för en sulfittfabrik, som startats av David Otto Francke. När denna gått i konkurs övergick verksamheten till Götafors bomullsspinneri. Kvarnbyggnaden fick så småningom en ångpanna för att slutligen bli elcentral.

Byggnaden restaurerades efter flera års förfall 1984. Visserligen har byggnaden framför allt genom igensättningar av fönster och ingångar förändrats, men dessa har gjorts på ett sådant sätt att det ursprungliga utseendet lätt låter sig rekonstrueras.

Byggnaden får sitt mycket höga kulturhistoriska värde framför allt genom att det är den sista representanten för de mycket betydelsefulla mjölkvarnarna i Kvarnbyn, men också genom att den i ett avseende representerar en nyhet, nämligen den tegelbyggda kvarnen.

1986-12-15

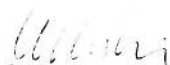
11.392-625-85

Länsstyrelsen beslutar därför att förklara byggnaderna på rubricerade fastighet för byggnadsminne med stöd av 1 § lagen om byggnadsminnen (1960:690). De skyddsföreskrifter som återfinns i bilaga 1 skall gälla.

Enligt 14 § tredje stycket lagen om byggnadsminnen gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten i Göteborg inom tre veckor (bilaga 3).

I den slutliga handläggningen har deltagit landshövding Åke Norling, beslutande, länsråd Ulf Thuresson, länsassessor Margareta Koch, byrådirektör Ingvar Gustavsson samt länsantikvarie Hans Andersson, föredragande.

Åke Norling

Hans Andersson

Bilaga

1. Skyddsföreskrifter
2. Dokumentation, preliminär version
3. Besvärshänvisning

Kopia till
Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer (delg.kv. + bilagor)
Mölnåls hembygdsförening (+ bilaga 1-2)
Bohusläns museum (+ bilaga 1-2)
Inskrivningsmyndigheten (när beslutet vunnit laga kraft)
Juridiska enheten
Planenheten
Lantmäterienheten
Länsantikvarien
Akten

EC/2

Mölnads kommun, "Kvarnhjulet 1" (Götaforsliden, Mölnads kvarnby)

Förslag till skyddsföreskrifter

- 1 Kvarnbyggnad vid Kvarnfallet 24 får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
- 2 Byggnadens exteriör skall underhållas kontinuerligt. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
- 3 Det område kring byggnaden som avgränsats på karta 1 (streckad linje) tillhörande dessa föreskrifter skall hållas i sådant skick, att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas.

Länsstyrelsen lämnar råd i fråga om underhållet av byggnaden och vården av det kringliggande området.

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter finnes nödvändig för att byggnaden skall vara till nytta eller om sådan ändring eljest kan anses påkallad av särskilda skäl, får länsstyrelsen enligt 3 § lagen om byggnadsminnen meddela tillstånd härtill.

Avstyckning från Forsåker 1:228 i Stensjöns församling.

Mölnadal

Göteborgs & Bohus

Mölnadal

Registreringsbevis

1985-09-18

För teknisk utvärdering

Övriga uppgifter till lokal skattemyndighet och andra anmärkningar

Gunnar Broberg
Gunnar Broberg

Helmut Petz

FASTIGHETSÄTTSLIG BESKRIVNING

aktbil BÉ
+ r 22 720

Lotten A = *Kvarnhjulet 1*

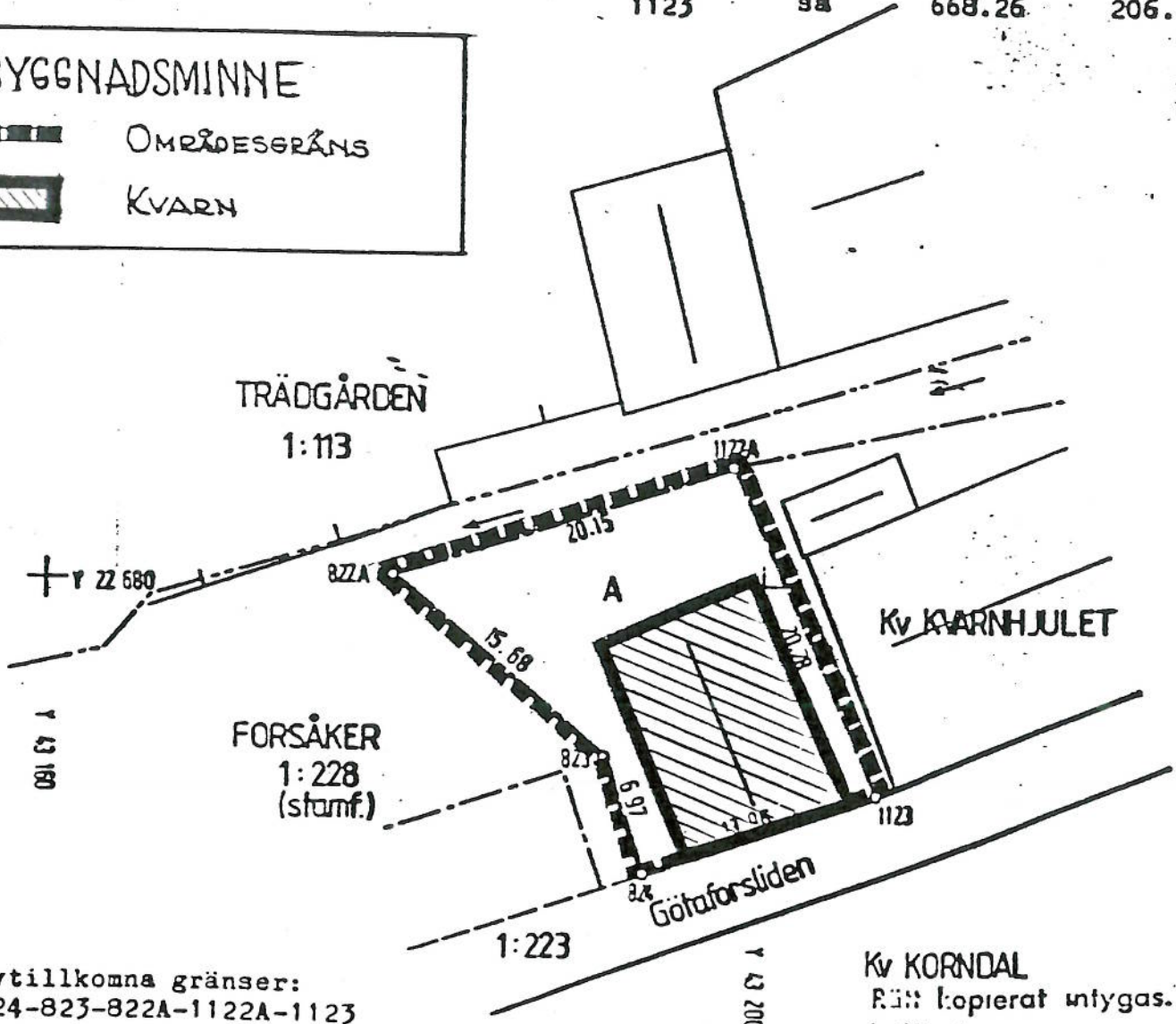
TEKNISK BESKRIVNING

Koordinatförteckning

Punkt	Mark	x	y
822A	+rs	22680.52	43179.03
823	rm	670.31	190.93
824	sa	663.72	193.20
1122A	rg	686.79	198.17
1123	sa	668.26	206.40

BYGGNADSMINNE

- OMRÅDESGRÄNS
- KVARN

Nyttillkomna gränser:
824-823-822A-1122A-1123

Kv KORNDAL
RIS: kopierat uttygas.
I Jämsens

Christian Sjöman

Utdrag och komplettering av primärkartan

Skala 1:400

Wärklag II

Koordinatsystem Göteborgs

Reg. kart. lägesangivelse
6194:63A, D, 506344, 54

Beteckningsstandard

Anders Persson
teckning, bearbetning, kartering, ritning

11481-85167 a

Den som vill klaga över länsstyrelsens beslut skall göra det genom att skriva till Kammarrätten i Göteborg, Box 1531, 401 50 GÖTEBORG.

Skrivelsen skall ha kommit in till kammarrätten inom den tid som markerats med kryss

- tre veckor från den dag då den som överklagar fått del av beslutet
- två månader från den dag då den som överklagar fått del av beslutet
- två månader från dagen för beslutet
-

UPPLYSNINGAR

I skrivelsen anges

- 1 namnet på den som överklagar, personnummer, postadress och telefonnummer
- 2 beslutet som överklagas (länsstyrelsens namn, dag för beslutet och diarienummer)
- 3 vilken ändring som begäres i länsstyrelsens beslut och de skäl som åberopas för ändringen.

Skrivelsen skall vara egenhändigt undertecknad av den som överklagar eller dennes ombud.